

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 la tarehe 6/3/2020

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA)
(SURA YA 287)

SHERIA NDOGO

(Zimetungwa chini ya kifungu cha 153)

SHERIA NDOGO YA AFYA NA USAFI WA MAZINGIRA YA HALMASHAURI YA WILAYA
YA MPIMBWE YA MWAKA, 2020.

Jina 1. Sheria Ndogo hii itajulikana kama Sheria Ndogo ya Afya na
Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe ya Mwaka, 2020.

Tafsiri 2. Katika Sheria Ndogo hii isipokuwa itakapoelezwa vinginevyo:-
“Afisa Mwidhiniwa” maana yake ni Afisa yeyote atakayeteuliwa
na Halmashauri kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;
“chakula” maana yake ni kitu chochote kinacholiwa au
kunywewa na binadamu isipokuwa dawa, hii ni pamoja na-
(a) kitu chochote kinachotumika katika matengenezo ya chakula;
(b) kitu chochote kinachoongeza ladha ya chakula; au
(c) kitu chochote kinachobadili rangi ya chakula.

“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Wilaya Mpimbwe;

“kaya” maana yake ni familia inayojumuisha baba, mama, mtoto
au watoto na mtu mwingine yeyote anayeishi na familia hiyo
au watu wanaokaa katika nyumba moja na kuishi kama familia
au mtu yeyote anayeishi peke yake katika chumba au nyumba;

Sura 191 “maji taka” maana yake ni ile iliyoainishwa katika Sheria ya
Usimamizi wa Mazingira;

“mkazi” maana yake ni mtu yeyote anayeishi katika eneo la
Halmashauri na ambaye ana kaya au anaishi katika kaya au

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

- taasisi iliyopo katika eneo la Halmashauri au anafanya biashara katika eneo la Halmashauri;
- “Mkurugenzi” maana yake ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri pamoja na Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi;
- “taka” maana yake ni ile iliyoanishwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira; Sura ya 191
- “taka ngumu” maana yake ni ile iliyoainishwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira; Sura ya 191
- “Wakala” maana yake ni mtu binafsi au kikundi cha watu, kampuni, taasisi au shirika aliyeteuliwa kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii.
- 3.- (1) Kila mkazi anayemiliki eneo la nyumba, kiwanja au biashara atakuwa na wajibu wa kuhakikisha kwamba anafanya usafi wa mazingira yanayozunguka makazi au eneo lake hadi mwanzo wa mipaka ya barabara ya mbele ya nyumba yake. Wajibu wa kufanya usafi wa mazingira
- (2) Kila mmiliki wa nyumba, kiwanja au eneo la biashara atakuwa na wajibu wa kuondoa uchafu kama vile mchanga, majani, nyasi au vitu vingine vinavyofanana na hivyo kwenye mifereji ya kupitisha maji inayozunguka au kupita kando ya nyumba, kiwanja au eneo la biashara yake.
- (3) Bila kuathiri masharti ya kifungu kidogo cha (1), na (2), kila mkazi atakuwa na wajibu wa kushiriki katika shughuli za usafi wa mazingira katika kila jumamosi ya mwisho wa mwezi au katika siku itakayopangwa na Halmashauri.
- (4) Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya kifungu hiki atakuwa ametenda kosa.
- 4.-(1) Kila mmiliki wa nyumba au eneo la biashara atakuwa na wajibu wa kuweka taa yenye mwanga nje ya jengo analoishi au analolitumia kwa shughuli za biashara na atatakiwa kuiwasha wakati wa usiku. Uwekaji taa za nje ya nyumba

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

(2) Mtu yeyote ambaye, bila sababu za msingi atakiuka masharti ya kifungu kidogo cha (1) atakuwa ametenda kosa.

Wajibu
wa
kuondoa
na
kudhibiti
mazalia
ya mbu

5.-(1) Mmiliki wa nyumba, kiwanja au eneo la biashara atakuwa na wajibu wa kuhakikisha kuwa katika eneo lake hakuna mkusanyiko wa maji, maji machafu, takataka au kitu chochote cha majimaji au kigumu ambacho kinaweza kuruhusu kuwepo kwa mazalia ya mbu au wadudu wengine wenye madhara kwa afya ya binadamu.

(2) Mtu yeyote ambaye bila sababu za msingi, atakiuka masharti ya kifungu kidogo cha (1) atakuwa ametenda kosa.

Upulizaji
dawa

6.-(1) Mtu yeyote anayeendesha biashara ya kupuliza dawa ya kuuwa wadudu au wanyama waharibifu katika eneo la Halmashauri atatakiwa:-

- (a) kuwa na cheti cha taaluma kinachotambuliwa na Serikali na leseni hai kutoka Halmashauri;
- (b) kusimamiwa na Afisa Afya wakati wa kupuliza; na
- (c) kutoa cheti baada ya kupuliza dawa kilichosainiwa na Afisa afya.

(2) Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya kifungu kidogo cha (1), atakuwa ametenda kosa.

Matenge-
nezo na
maegesho
ya
magari,
pikipiki
na
mitambo

7.- (1) Matengenezo ya magari, pikipiki na mitambo yatatakiwa kufanyika kwenye karakana, gereji au maeneo yaliyoruhusiwa baada ya kupata kibali rasmi kutoka Halmashauri.

(2) Mtu yeyote hataruhusiwa:-

- (a) kutengeneza gari, pikipiki au mtambo wowote katika eneo la makazi, eneo la wazi au eneo ambalo halikutengwa kwa shughuli hiyo; au
- (b) kugesha gari bovu kwenye njia ya miguu, mtaa, uchochoro, mtaro, maeneo ya wazi au barabarani.

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

(3) Mtu yeyote atakayekiuka, bila sababu za msingi, masharti ya kifungu kidogo cha (2), atakuwa ametenda kosa.

8. Mtu yeyote anayetengeneza, kuchoma, kupika, kuchemsha au kuuza chakula cha aina yoyote katika eneo la Halmashauri atatakiwa-

Utengenezaji, na uuzaji vyakula

(a) kutimiza masharti na kanuni za afya; na

(b) kuwa na kibali kutoka kwa Afisa Afya wa Halmashauri.

9.-(1) Mtu yeyote hataruhusiwa;

Machinjio na maduka ya nyama

(a) kuchinja mifugo katika maeneo yasiyokuwa machinjio;

(b) kuuza nyama ya aina yoyote katika maeneo yasiyokuwa maduka ya nyama au katika maeneo yasiyoruhusiwa na Halmashauri;

(c) kuuza nyama isiyokaguliwa na mtaalamu wa mifugo au mtaalamu wa afya; na

(d) kusafirisha nyama kwa madhumuni ya biashara toka machinjioni bila kutumia gari maalumu la kusafirishia nyama lililoidhinishwa na Halmashauri.

(2) Kila mmiliki wa duka la kuuza nyama atatakiwa kuhakikisha yafuatayo:-

(a) duka lake ni jengo la kudumu lililosakafiwa kwa marumaru nyeupe hadi urefu wa futi sita kutoka usawa wa sakafu;

(b) duka lake lina maji safi, misumeno ya kukatia nyama na vyuma vya kutundikia nyama;

(c) duka lake lina kabati la vioo na jokofu la kuhifadhia nyama na mizani ya kupimia nyama; (d) duka lake lina pipa au kifaa cha kuhifadhia takataka;

(e) muuzaji ana vazi jeupe pamoja na aproni nyeupe na kofia nyeupe;

(f) muuzaji anapima afya kila baada ya miezi sita; na (g) duka lake lina karo la maji machafu.

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

- (3) Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya kifungu kidogo cha (1) na (2), atakuwa ametenda kosa.

Uendeshaaji
wa
biashara
ya hoteli
na hosteli

10.-(1) Kila mmiliki wa nyumba ya kulala wageni, hosteli, shule, kituo cha kutolea huduma za afya au nyumba ya biashara kabla ya kuanza biashara atakuwa na wajibu wa kuhakikisha-

- (a) jengo lake limekaguliwa na Afisa Afya; na
 - (b) amepata kibali cha Halmashauri cha kufanya shughuli husika.
- (2) Kibali cha kuendesha biashara ya nyumba ya kulala wageni, hosteli, shule, kituo cha kutolea huduma za afya au nyumba ya biashara kitatolewa baada ya Halmashauri kujiridhisha kuwa mahitaji yafuatayo yamezingatiwa:-
- (a) jengo lina mwanga na hewa ya kutosha;
 - (b) jengo lina nafasi na vifaa vya kutosha;
 - (c) jengo kwa imara;
 - (d) jengo lina mfumo imara wa uondoshaji wa maji taka, miminika na taka ngumu;
 - (e) usafi wa jumla wa jengo na vifaa vyake;
 - (f) jengo lina vyoo na mabafu ya kutosha kwa jinsia zote;
 - (g) jengo lina vifaa vya kuzimia moto;
 - (h) tanki la kuhifadhia maji safi;
 - (i) vyoo na bafu vimesakafiwa kwa vigae au marumaru na kuta zake zimewekwa vigae kiasi cha futi sita toka usawa wa sakafu; na
 - (j) kwa nyumba za kulala wageni na hosteli, uwepo wa vyandarua.
- (3) Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya kifungu cha (1), atakuwa ametenda kosa.
- (4) Bila kuathiri masharti ya kifungu cha (3), wakati wowote Halmashauri ikijiridhisha kuwa mmiliki hajakidhi masharti ya afya inaweza kuzuia utoaji wa huduma husika mpaka hapo mmiliki atakapokuwa amekidhi masharti ya kiafya yaliyotolewa na Halmashauri.

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

- 11.-(1) Kila mmiliki wa hoteli, mgahawa, baa, bucha, sehemu za kuokea mikate, nyumba ya kulala wageni na grosari au mtu yeyote anayetengeneza chakula kwa ajili ya kuuza atatakiwa kuhakikisha mhudumu wake amepima afya kila baada ya miezi sita. Upimaji wa afya
- (2) Mmiliki yeyote atakayebainika kuruhusu mhudumu kufanya kazi bila kupimwa afya yake atatakiwa kulipa faini ya kiasi cha shilingi elfu hamsini na kuhakikisha mhudumu huyo anapimwa afya.
- (3) Ada ya upimaji wa afya itakuwa shilingi elfu sita.
- 12.-(1) Halmashauri itatoza ada ya ukaguzi wa afya kabla ya kutoa au kuhuisha leseni ya biashara. Ukaguzi wa afya
- (2) Viwango vya ada ya ukaguzi wa afya vitakuwa kama vilivyoainishwa katika Jedwali la Kwanza la Sheria Ndogo hii.
- 13.(1) Halmashauri itakuwa na wajibu wa:- Eneo la kutupa taka
- (a) kutenga eneo maalum kwa ajili ya kutupia taka;
- (b) kuweka vyombo maalum vya kutunzia taka katika maeneo ya Halmashauri; na
- (c) kutoa huduma ya uzoaji taka kwa malipo kutoka kwa wazalishaji wa taka hadi kwenye dambo.
- (2) Mtu yeyote atakayetupa taka au uchafu wowote au kuacha takataka au uchafu kwenye nyumba, uchochoro, kiwanja, mfereji wa maji ya mvua, barabara au mahali popote pasipotengwa kwa shughuli hiyo atakuwa ametenda kosa.
14. Halmashauri itahamasisha uundaji wa Vikundi Jamii na kuvitambua ili kuviwezesha kufanya shughuli za udhibiti wa taka ngumu pamoja na usafi wa mazingira katika mitaa baada ya kuingia mkataba na Halmashauri. Vikundi vya wazoa taka
- 15.-(1) Kila mmiliki wa gari la abiria litakaloingia katika eneo la Halmashauri atatakiwa kuwa na chombo cha kuhifadhi taka na kuhakikisha kwamba kila abiria anatupa taka kwenye chombo hicho. Magari ya abiria kuwa na

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

vyombo
vya
kuhifadhi
takataka

(2) Endapo abiria atatupa takataka nje ya chombo cha usafiri, mmiliki au dereva au kondakta atawajibika kulipa kiasi cha shilingi elfu hamsini chini ya utaratibu wa kufifilisha kosa au kushtakiwa mahakamani.

Uhifadhi
maji taka

16.-(1) Kila mmiliki wa nyumba, kiwanda au eneo la biashara anatakiwa-

- (a) kuhakikisha kuwa analo karo la kuhifadhi maji taka;
 - (b) kunyonya maji taka pale karo linapojaa; na
 - (c) kutotiririsha au kutoelekeza maji kutoka vyooni, bafuni, karoni au viwandani kwenda barabarani, uchochoroni, mtoni, kwenye vyanzo vya maji, maeneo ya wazi, kwenye mfereji wa maji ya mvua au sehemu yoyote isiyotengwa kuhifadhi maji taka.
- (2) Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya kifungu kidogo cha (1), atakuwa ametenda kosa.

Ada ya
utozaji
taka

17.-(1) Halmashauri itatoza ada ya uzoaji taka kila mwezi kutoka kwa kila kaya, wamiliki wa nyumba za biashara, taasisi na kampuni zilizopo ndani ya eneo la Halmashauri kwa viwango vilivyoainishwa katika Jedwali la Pili la Sheria Ndogo hii.

- (2) Ada ya kila mwezi italipwa kila tarehe 30 ya kila mwezi ndani ya mwezi husika na italipwa kwa Afisa Mwidhiniwa ambaye atatoa stakabadhi ya malipo yatakayolipwa na atajaza katika rejista ya wazalishaji taka.
- (3) Endapo mzalishaji wa taka atashindwa kulipia gharama ya huduma ya uzoaji taka kwa kipindi cha miezi miwili mfululizo, Halmashauri itamtaka kulipa deni hilo na adhabu ya asilimia hamsini ya ada anayostahili kulipa.
- (4) Endapo mzalishaji taka atashindwa kulipa gharama ya huduma kwa mujibu wa kifungu kidogo cha (3), itachukuliwa kuwa ametenda kosa chini ya Sheria Ndogo hii.

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

18. Kila mmiliki wa jengo la makazi au la biashara atakuwa na wajibu wa kuhakikisha kwamba jengo lake lina choo safi, imara na madhubuti na kuhakikisha kuwa kinatumika wakati wote.

Wajibu
wa kuwa
na choo na
kukitumia

19.(1) Halmashauri inaweza kujenga vyoo vya umma au kumruhusu mtu binafsi, vikundi vya watu au taasisi kujenga vyoo vya umma vitakavyotoa huduma kwa malipo katika maeneo ambayo Halmashauri itaona kuwa kuna haja ya kufanya hivyo.

Vyoo vya
umma

20.(1) Mtu, kikundi au taasisi yenye lengo la kukutanisha watu kwa muda maalum katika eneo ambalo halina choo cha kudumu itatakiwa kujenga vyoo kwa matumizi ya wakati huo kwa idhini na usimamizi wa Halmashauri.

Vyoo vya
muda
katika
mkusanyiko

(2) Mtu, kikundi au taasisi itakayokiuka masharti ya kifungu kidogo cha (1) itakuwa imetenda kosa.

21.-(1) Endapo katika ukaguzi wa afya itagundulika kuwa nyumba yoyote haina choo, choo kilichopo kimejaa au hakifai kwa matumizi ya binadamu, Afisa Mwidhiniwa atatoa ilani ya siku thelathini kwa mmiliki wa nyumba akiainisha masharti ya kurekebisha hali hiyo.

Ilani ya
kujenga
choo

(2) Mmiliki wa nyumba atakayeshindwa kutekeleza masharti ya ilani iliyotolewa chini ya kifungu kidogo cha (1), atakuwa ametenda kosa.

(3) Bila kuathiri masharti ya kifungu kidogo cha (1), Halmashauri inaweza kuamuru nyumba au jengo hilo lisitumike kwa shughuli za makazi au biashara hadi hapo hali hiyo itakapokuwa imerekebishwa.

22.-(1) Endapo Afisa Mwidhiniwa atagundua kuwa eneo alilokagua lina kero yoyote atatoa ilani ya siku saba kwa mmiliki wa nyumba, mpangaji, mtumiaji au mtu yeyote anayehusika akimtaka kuondoa kero hiyo.

Ilani ya
kuondoa
kero

(2) Mtu yeyote atakayeshindwa kutekeleza masharti ya ilani aliyopewa ndani ya muda ulioainishwa kwenye ilani atakuwa ametenda kosa.

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

Uteuzi wa Wakala 23. Halmashauri inaweza kuteua kampuni au kikundi cha jamii kutekeleza majukumu yake isipokuwa majukumu mahsusi ya Mkurugenzi, Afisa Mwidhiniwa na Afisa Afya chini ya Sheria Ndogo hii.

Adhabu 24. Mtu yeyote atakayetiwa hatiani kwa kosa lolote chini ya Sheria Ndogo hii atahukumiwa faini isiyoziidi shilingi elfu hamsini au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili au vyote kwa pamoja.

Kufifilisha kosa 25. Mkurugenzi anaweza kumtoza mtu yeyote aliyetenda kosa chini ya Sheria Ndogo hii kiasi cha shilingi elfu thelathini iwapo mkosaji atakiri kosa kwa hiyari na kuwa tayari kujaza fomu maalum iliyoambatishwa kwenye Jedwali la Tatu la Sheria Ndogo hii.

JEDWALI LA KWANZA

(Limetengenezwa chini ya kifungu cha 12 (2))

ADA YA UKAGUZI WA AFYA

	AINA YA BIASHARA	ADA KWA MWAKA
1	Baa na maduka ya vinywaji (groceries)	15,000
2	Migahawa, baba na mama lishe	5,000
3	Nyumba za kulala wageni (guest house) na hosteli	15,000
4	Kumbi za starehe na mikutano	20,000
5	Maduka	10,000
6	Gereji	15,000
7	Majengo mengine ya biashara	10,000

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

JEDWALI LA PILI

(Limetengenezwa chini ya kifungu cha 17(1))

ADA YA UZOAJI TAKA

	ENEO	KIWANGO KWA MWEZI
1	Nyumba za kulala wageni	2000
2	Maduka	2000
3	Mgahawa, baba,mama lishe	2000
4	Hoteli,baa, na maduka ya vinywaji (groceries)	2000
5	Vibanda au meza za biashara	2000
6	Wachoma chipsi, kuku na nyama	2000
7	Saluni	2000
8	Gereji	2000
9	Fundi seremala, samani	2000
10	Wauza mbao au karakana za kuranda mbao	2000
11	Ofisi ya taasisi	2000
12	Mashine za kusaga na kukoboa	2000

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

JEDWALI LA TATU

(Limetungwa chini ya kifungu cha 25)

HATI YA KUFIFILISHA KOSA

Mimi..... nakiri KWA HIARI YANGU MWENYEWWE mbele yaambaye ni Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe, kuwa TareheMwezi..... Mwaka..... nilitenda kosa la kukiuka masharti ya kifungu cha..... cha Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe ya Mwaka 2020.

Kwa mamlaka aliyopewa Mkurugenzi wa Halmashauri, niko tayari kulipa kiasi cha shilingi elfu thelathini (30000/=) na kutekeleza wajibu wangu badala ya kushitakiwa mahakamani.

NATHIBITISHA KWAMBA MAELEZO HAPO JUU NI KWELI NA NINAYATOA KWA HIARI YANGU KADRI YA UFAHAMU WANGU

Leo tarehe..... ya Mwezi..... Mwaka.....

Jina.....Saini.....

Mbele ya:-

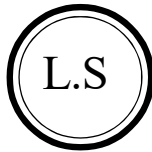
Jina.....Cheo.....

Saini.....Tarehe.....

Sheria Ndogo ya Afya na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

TANGAZO LA SERIKALI NA 185 (Linaendelea)

Nembo ya Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe imebandikwa kwenye Sheria Ndogo hizi kufuatia azimio lililopitishwa kwenye Mkutano wa Halmashauri uliofanuyika mnamo tarehe 26/01/2018 mbele ya:-

ERASTO N. KIWALE
*Mkurugenzi Mtendaji Halmashauri
ya Wilaya ya Mpimbwe*

NYANSONGO M. SERENGETI
Mwenyekiti Halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe

NAKUBALI

Dodoma
8 Feburuary, 2020

MH. SELEMANI S. JAFFO (MB)
Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais - TAMISEMI